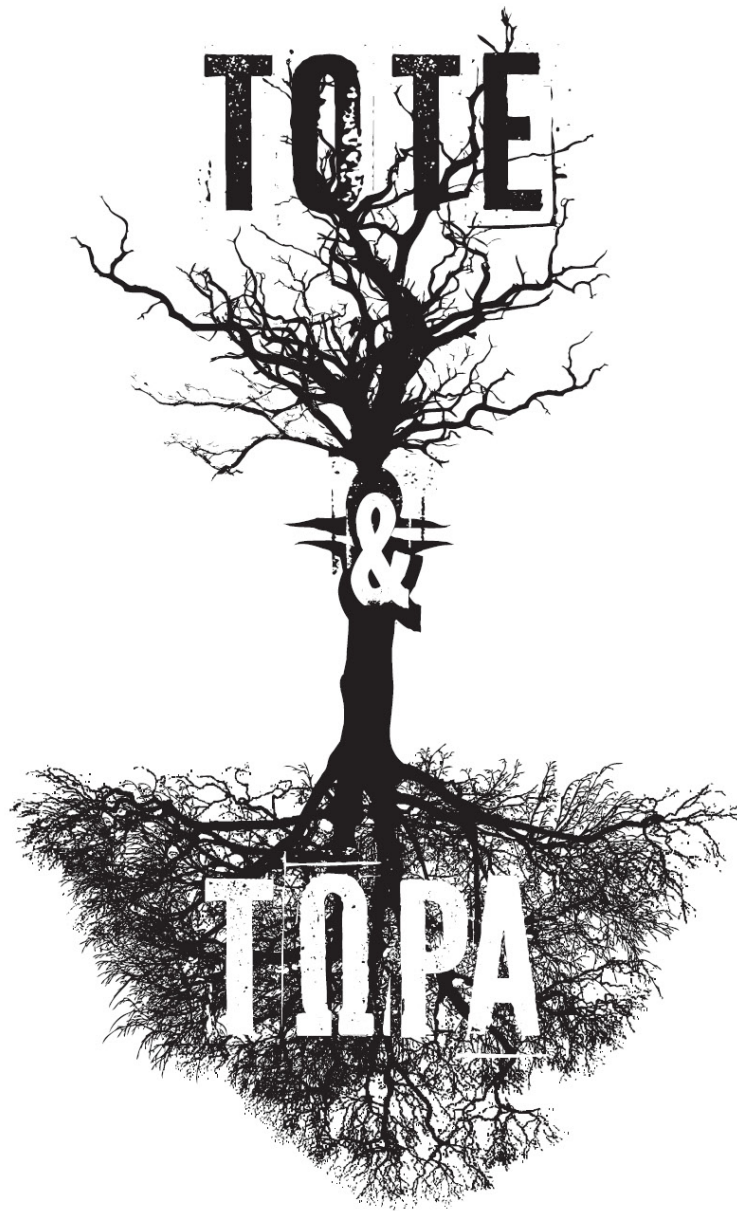

Τότε και Τώρα

Μερικά σημερινά...αρχαία

ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΠΗΓΑΣΟΣ

Τότε και Τώρα

Μερικά σημερινά...αρχαία

ΑΘΗΝΑ 2011

Πρόλογος

Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί μια ευσύνοπτη ανθολόγηση αρχαίων ελληνικών γνωμικών και αποφθεγμάτων. Τα γνωμικά αυτά, απαυγάσματα παντοτινής σοφίας, αφορούν όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής δίνοντας απαντήσεις σε διλήμματα και υποδεικνύοντας την ενδεδειγμένη συμπεριφορά για κάθε περίπτωση. Κλασικές διαχρονικές αξίες, όπως η φιλομάθεια, η φιλαλήθεια, η φιλοπατρία, η αρετή, το ελεύθερο φρόνημα, η μετριοπάθεια, η εντιμότητα κ.ά., διαπερνούν το πνεύμα των ανθολογημένων γνωμικών.

Τα γνωμικά αυτά διατυπώθηκαν από κορυφαίους εκπροσώπους του αρχαιοελληνικού λόγου, ποιητές επικούς (Όμηρος, Ησίοδος), λυρικούς (Αρχίλοχος, Θεόγνις, Αλκμάν, Πίνδαρος, Βακχylίδης), τραγικούς (Αισχύλος, Σοφοκλής, Ευριπίδης) και κωμικούς (Αριστοφάνης, Μένανδρος, Επίχαρμος), φιλοσόφους (Πλάτων, Αριστοτέλης, Δημόκριτος, Πυθαγόρας, Αντιφών, Πρωταγόρας, Σωκράτης, Αρίστιππος), ιστορικούς (Θουκυδίδης, Πολύβιος), βιογράφους (Πλούταρχος), ρήτορες (Δημοσθένης, Ισοκράτης), πολιτικούς και στρατιωτικούς ηγέτες (Σόλων, Περίανδρος, Κλεόβουλος, Θεμιστοκλής). Καλύπτουν μια ευρύτατη περίοδο από τα Ομηρικά έπη, την αρχαϊκή, κλασική και ελληνιστική περίοδο, καθώς και την ύστερη αρχαιότητα (πρωτοχριστιανικοί χρόνοι).

Στόχος του ανθολογίου αυτού δεν είναι μόνο η τυπική καταγραφή και νεοελληνική απόδοση των σταχυολογημένων γνωμικών. Ενδιαφέρει πρωτίστως η αναγωγή στο «σήμερα». Για την επίτευξη αυτού του στόχου για κάθε γνωμικό υπάρχει και μια αντίστοιχη φράση-παροιμία του νεοελληνικού λόγου με την ίδια ή παραπλήσια σημασία. Με τον τρόπο αυτό αναδεικνύεται όχι μόνο η διαχρονικότητα των αξιών, αλλά κυρίως η συνέχεια της σκέψης και της αντιμετώπισης όλων των κρίσιμων ερωτημάτων ζωής από τον λαό μας. Η διαχρονική αυτή παρουσίαση των γνωμικών ενέχει και παιδαγωγική αξία που αποτελεί και τον κύριο στόχο της συντακτικής ομάδας και του ΠΗΓΑΣΟΥ ως εκπαιδευτικού οργανισμού. Εξάλλου, όπως τονίζει και ο τίτλος, η αρχαία ελληνική γλώσσα και σκέψη είναι πάντα... σημερινές.

Dr. Παρασκευόπουλος Φώτης

Το παρόν πόνημα ήταν ιδέα των Κώστα Λαμπρόπουλου και Νίκου Γκούμα.
Υλοποιήθηκε υπό την καθοδήγηση του Νίκου Γκούμα από τους καθηγητές του φροντιστηρίου ΠΗΓΑΣΟΣ:

- Γκούμα Νίκο, Φιλόλογο
- Dr. Παρασκευόπουλο Φώτη, Φιλόλογο-Ιστορικό
- Κατσανού Μαρία, Φιλόλογο
- Λυμπεροπούλου Μαρία, Φιλόλογο-Ιστορικό
- Μπίκα Γεωργία, Φιλόλογο
- Λαμπρόπουλο Κώστα, Φυσικό

ISBN: 978-960-99952-0-7

Έκδοση

Φροντιστήριο ΠΗΓΑΣΟΣ

Δημιουργικό-Σελιδοποίηση-Επιμέλεια

Γεννάρης Γιάννης

Αφιερώνεται σε όλους τους μαθητές που αγωνίζονται για να πετύχουν τους στόχους τους, μέσα στη δύσκολη εποχή που διανύουμε και στους ανθρώπους που παλεύουν στην καθημερινότητα γι' αυτές τις διαχρονικές αξίες της ζωής...

Διατίθεται δωρεάν από τη Γραμματεία του Φροντιστηρίου ΠΗΓΑΣΟΣ
Θέμιδος 1, Μαρούσι, Τηλ. 210 8053315, 210 8022751

Τότε και Τώρα

Μερικά σημερινά...αρχαία

«Μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ»

Νεοελληνική απόδοση: Ένα χελιδόνι δε φέρνει την άνοιξη

Σήμερα: Ένας κούκος δε φέρνει την άνοιξη

Αριστοτέλης, 384-322 π.Χ.

«Ἡὼς ὁρῶσα τὰ νυκτὸς ἔργα γελά»

Νεοελληνική απόδοση: Η αυγή βλέποντας τα έργα της νύχτας γελά

Σήμερα: Της νύκτας τα καμώματα τα βλέπει η μέρα και γελά

Αρσένιος, 350-445 μ.Χ.

«Αἰσχροῖς αἰσχροῖα πράγματ' ἐκδιδάσκεται»

Νεοελληνική απόδοση: Από αισχρούς αισχρά πράγματα μαθαίνει
όποιος τους συναναστραφεί

Σήμερα: Μ' όποιο δάσκαλο καθήσεις, τέτοια γράμματα θα μάθεις

Σοφοκλής, 496-406 π.Χ.

«Χρόνου φείδου»

Νεοελληνική απόδοση: Μην σπαταλές το χρόνο σου

Σήμερα: Χρόνου φείδου

Περίανδρος, 668-585 π.Χ.

«Ὅρνιθος γάλα»

Νεοελληνική απόδοση: Του πουλιού το γάλα

Σήμερα: Και του πουλιού το γάλα

Πλούταρχος, 45-120 μ.Χ.

«Λύεται γούνατα»

Νεοελληνική απόδοση: Λύνονται τα γόνατα

Σήμερα: Μου λύθηκαν/κόπηκαν τα γόνατα

Όμηρος

«Κύων θωνυκτήρ οὐ δάκνει»

Νεοελληνική απόδοση: Σκυλί που γαυγίζει δε δαγκώνει

Σήμερα: Σκυλί που γαυγίζει δε δαγκώνει

Σοφοκλής, 496-406 π.Χ.

«Ἐαυτοὺς ἐξεθεάτρισαν»

Νεοελληνική απόδοση: Βγήκαν στο θέατρο

Σήμερα: Ἐγιναν θέατρο

Πολύβιος, 202-120 π.Χ.

«Τριχολογεῖν καὶ τρίχας ἀναλέγεσθαι»

Νεοελληνική απόδοση: Λέμε τρίχες και με τρίχες ασχολούμαστε

Σήμερα: Λες τρίχες...

Λουκιανός, 120-192 μ.Χ.

«Οὐκ ἄν... ἀνὰ στόμ' ἔχων»

Νεοελληνική απόδοση: Ούτε να το έχεις στο στόμα σου

Σήμερα: Μην το πιάνεις στο στόμα σου

Όμηρος

«Ἰχθύων ἀφωνότερος»

Νεοελληνική απόδοση: Πιο σιωπηλός απ' τα ψάρια

Σήμερα: Σιγή ιχθύος

Λουκιανός, 120-192 μ.Χ.

«Χεῖρα τ' ἐν ἡγάνῳ βαλεῖν»

Νεοελληνική απόδοση: Βάζει το χέρι του στο τηγάνι/φωτιά

Σήμερα: Βάζει το χέρι στη φωτιά/στο τηγάνι

Ανακρέων, 572-485 π.Χ.

«Λύκος ποιμήν»
Νεοελληνική απόδοση: Λύκος βοσκός
Σήμερα: Βάλαμε το λύκο να φυλάει τα πρόβατα
Αρσένιος, 350-445 μ.Χ.

«Εἰς ὕδωρ γράφω»
Νεοελληνική απόδοση: Τα γράφω στο νερό
Σήμερα: Τα γράφω στα παλιά μου τα παπούτσια (κ.ά.)
Σοφοκλής, 496-406 π.Χ.

«Μὴ τείνειν ἄγαν»
Νεοελληνική απόδοση: Μην το τεντώνεις πολύ
Σήμερα: Μην το παρατραβάς (το σχοινί)
Σοφοκλής, 496-406 π.Χ.

«Ἀποσκότισόν με»
Νεοελληνική απόδοση: Μην με σκοτίζεις
Σήμερα: Μην με σκοτίζεις
Διογένης ο Κυνικός, 412-323 π.Χ.

«Ἐπὶ δυοῖν ἀγκύραιν ὀρμῶ»
Νεοελληνική απόδοση: Αράζω σε δύο άγκυρες
Σήμερα: Το έχω δίπορτο
Αρχαία Παροιμία

«Μὴ μεγάλα λίαν λέγε»
Νεοελληνική απόδοση: Μην λες πολύ μεγάλα λόγια
Σήμερα: Μην λες μεγάλα λόγια
Αριστοφάνης, 454-386 π.Χ.

«Ἐκ λόγου ἄλλος ἐκβαίνει λόγος»
Νεοελληνική απόδοση: Από τον ένα λόγο βγαίνει άλλος λόγος
Σήμερα: Η μια κουβέντα φέρνει την άλλη
Ευριπίδης, 480-406 π.Χ.

«Πρὸ τῶν τοιούτων χρὴ λόγων δάκνειν στόμα»
Νεοελληνική απόδοση: Μπροστά σε τέτοια λόγια πρέπει κανείς
να δαγκώνει τα χείλια του
Σήμερα: Δάγκωσε τη γλώσσα σου
Αισχύλος, 525-455 π.Χ.

«Κρεῖττον γάρ που σμικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περᾶναι»

Νεοελληνική απόδοση: Καλύτερα να κάνεις κάτι μικρό καλά,
παρά κάτι μεγάλο άσχημα

Σήμερα: Λίγα και καλά
Σωκράτης, 469-399 π.Χ.

«Ἀνθρώποις πᾶσι ταὐτὸ ἀγαθὸν καὶ ἀληθές·
ἡδὺ δὲ ἄλλω ἄλλο»

Νεοελληνική απόδοση: Σ' όλους τους ανθρώπους είναι το ίδιο το καλό
και το αληθινό· το ευχάριστο όμως είναι διαφορετικό στον καθένα

Σήμερα: Περί ορέξεως...
Δημόκριτος, 470-370 π.Χ.

«Οὐ γὰρ ῥάδιον αἰὲν ἔρδοντα μὴ ἐντυχεῖν κακῷ»

Νεοελληνική απόδοση: Δεν είναι εύκολο να κάνει κανείς πάντα
το κακό και να μην το πληρώσει

Σήμερα: Μια του κλέφτη, δυο του κλέφτη τρεις και η κακή του μέρα
Βακχυλίδης, 518-452 π.Χ.

«Ὁ σπείρων αἰσχροῦς θερίσει κακῶς»

Νεοελληνική απόδοση: Όποιος κακά σπέρνει κακά θα θερίσει

Σήμερα: Ανέμους έσπειρες, θύελλες θα θερίσεις
Αριστοτέλης, 384-322 π.Χ.

«Καιρῷ πάντα πρόσσεστι καλά»

Νεοελληνική απόδοση: Όλα στον καιρό τους είναι καλά

Σήμερα: Κάθε πράγμα στον καιρό του

Χίλων, 6ος αιώνας π.Χ.

«Αἰ τὰ πέρυσι βελτίω»

Νεοελληνική απόδοση: Πάντα τα περυσινά καλύτερα

Σήμερα: Κάθε πέρυσι και καλύτερα

Πλούταρχος, 45-120 μ.Χ.

«Ἄ δὲ χεὶρ τὴν χεῖρα νίζει»

Νεοελληνική απόδοση: Το χέρι νίβει το χέρι

Σήμερα: Το 'να χέρι νίβει τ' άλλο...

Επίχαρμος, 550-457 π.Χ.

«Ἐγὼ αὐτῷ δείξω τίς εἰμι»

Νεοελληνική απόδοση: Θα δείξω σ' αυτόν ποιος είμαι εγώ

Σήμερα: Θα σου δείξω εγώ ποιος είμαι

Επίκτητος, 50-120 μ.Χ.

«Κρέσσων οἰκτιρμοῦ φθόνος»

Νεοελληνική απόδοση: Ο φθόνος είναι καλύτερος της λύπησης

Σήμερα: Κάλιο να σε ζηλεύουνε, παρά να σε λυπούνται

Πίνδαρος, 522-438 π.Χ.

«Ἡ γλῶττα ἀνόστεος μὲν ὅστέα θραύει»

Νεοελληνική απόδοση: Η γλώσσα δεν έχει κόκκαλα
αλλά τσακίζει κόκκαλα

Σήμερα: Η γλώσσα κόκκαλα δεν έχει και κόκκαλα τσακίζει

Αρχαία λαϊκή παροιμία

«Πλέξαντες μηροῖσι περὶ μηρούς»

Νεοελληνική απόδοση: Μπλέξαμε τους μηρούς γύρω από τους μηρούς

Σήμερα: Μπλέξαμε τα μπούτια μας

Ανακρέων, 572-485 π.Χ.

«Ἡ ναῦς ἔβαψεν»

Νεοελληνική απόδοση: Το πλοίο βυθίστηκε

Σήμερα: Τη βάψαμε/την κάτσαμε τη βάρκα

Ευριπίδης, 480-406 π.Χ.

«Ὡὸν τίλλεις»

Νεοελληνηκή απόδοση: Αυγό κουρεύεις

Σήμερα: Πάρ' το αυγό και κούρεψ' το

Πλούταρχος, 45-120 μ.Χ.

«Κύων τεϋτλα οὐκ ἐσθίει»

Νεοελληνηκή απόδοση: Ο σκύλος δεν τρώει «λάχανα»

Σήμερα: Ο σκύλος «λάχανα» δεν τρώει/Μασάει η κατσίκα ταραμά;

Αρσένιος, 350-445 μ.Χ.

«Ὀψιμαθῇ ἢ ἀμαθῇ»

Νεοελληνηκή απόδοση: Καλύτερα να μορφωθείς αργά, παρά καθόλου

Σήμερα: Κάλλιο αργά παρά ποτέ

Κλεόβουλος, 6ος αιώνας π.Χ.

«Γηράσκω ἀεί πολλά διδασκόμενος»

Νεοελληνηκή απόδοση: Όσο γερνάω μαθαίνω συνεχώς
πολλά πράγματα

Σήμερα: Γηράσκω αεί διδασκόμενος

Σόλων, 640-560 π.Χ.

«Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη»

Νεοελληνική απόδοση: Πράγμα κακό πολλοί να κυβερνοῦν

Σήμερα: Όπου λαλοῦν πολλοί κοκκόροι αργεί να ξημερώσει

Οδυσσεύς/Όμηρος

«Ἀπτεσθαι ξύλου»

Νεοελληνική απόδοση: Κτύπα ξύλο

Σήμερα: Κτύπα ξύλο

Αριστοφάνης, 454-386 π.Χ.

«Μὰ τῷ θεῷ»

Νεοελληνική απόδοση: Μα τω θεώ

Σήμερα: Μα τω θεώ

Αριστοφάνης, 454-386 π.Χ.

«Φθείρουσιν ἥθη χρηστὰ ὁμιλίας κακαί»

Νεοελληνική απόδοση: Οι κακές συναναστροφές καταστρέφουν
τον καλό χαρακτήρα

Σήμερα: Φταίνει οι κακές συναναστροφές/παρέες

Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Αἱ δευτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι»

Νεοελληνική απόδοση: Οι δεύτερες σκέψεις είναι μάλλον πιο σωστές

Σήμερα: Στερνή μου γνώση να σ' είχα πρώτα

Ευριπίδης, 480-406 π.Χ.

«Πρὸς τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ἕκαστον
τῶν προὔπαρξάντων κρίνεται»

Νεοελληνική απόδοση: Το καθένα από τα προηγούμενα πράγματα
κρίνεται ανάλογα με το τελευταίο αποτέλεσμα

Σήμερα: Το αποτέλεσμα μετράει/Τα στερνά νικούν τα πρώτα

Δημοσθένης, 384-322 π.Χ.

«Οὐδείς γὰρ πάντ' ἐστὶ πανόλβιος»

Νεοελληνική απόδοση: Κανένας δεν είναι σε όλα τυχερός

Σήμερα: Δεν μπορεί κανείς να τα έχει όλα

Θέογνις ο Μεγαρεύς, 6ος αιώνας π.Χ.

«Οἱ ἀγαθοὶ εὐαπάτητοι»

Νεοελληνική απόδοση: Οι καλοί εύκολα εξαπατώνται

Σήμερα: Οι καλοί εύκολα πιάνονται κορόιδα

Βίας ο Πριηνεύς, 625-540 π.Χ.

«Πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος»
Νεοελληνική απόδοση: Για όλα τα πράγματα ο άνθρωπος
είναι το μέτρο
Σήμερα: Όπως τα βλέπει ο καθένας τα πράγματα
Πρωταγόρας, 481-411 π.Χ.

«Ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα»
Νεοελληνική απόδοση: Ένα ξέρω ότι δεν ξέρω τίποτα
Σήμερα: Εν οίδα ότι ουδέν οίδα
Σωκράτης, 469-399 π.Χ.

«Γνῶθι σαυτόν»
Νεοελληνική απόδοση: Έχε επίγνωση του εαυτού σου
Σήμερα: Γνώθι σαυτόν
Φημονόν, η πρώτη Πυθία

«Τὸ μέλλον ἀόρατον»
Νεοελληνική απόδοση: Το μέλλον αόρατον
Σήμερα: Το μέλλον αόρατον
Ισοκράτης, 436-338 π.Χ.

«Μέτρον ἄριστον»

Νεοελληνική απόδοση: Μέτρον ἄριστον

Σήμερα: Μέτρον ἄριστον

Κλεόβουλος, 6ος αιώνας π.Χ.

«Δις ἐξαμαρτεῖν ταῦτόν, οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ»

Νεοελληνική απόδοση: Το να κάνεις δυο φορές το ίδιο λάθος,
δε χαρακτηρίζει σοφό άνθρωπο

Σήμερα: Το δις εξαμαρτείν...

Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Οὐδὲν μάτην ἢ φύσις ποιεῖ»

Νεοελληνική απόδοση: Η φύση δε δημιουργεί τίποτα χωρίς σκοπό

Σήμερα: Τίποτα τυχαίο...

Αριστοτέλης, 384-322 π.Χ.

«Κλύοντες οὐκ ἤκουον»

Νεοελληνική απόδοση: Αν και είχαν αυτιά, δεν άκουγαν

Σήμερα: Κάνει ότι δεν ακούει

Αισχύλος, 525-455 π.Χ.

«Μηδὲν ἄγαν»

Νεοελληνική απόδοση: Να μην κάνεις τίποτα που 'ναι
πάνω από το μέτρο

Σήμερα: Μηδὲν ἄγαν/Μην υπερβάλλεις/Το περίσσιο χαλάει το ἴσιο
Σόλων, 640-560 π.Χ.

«Τοῖς τολμῶσιν ἡ τύχη ξύμφορος»

Νεοελληνική απόδοση: Η τύχη ευνοεί τους τολμηρούς

Σήμερα: Η τύχη πάει με τους τολμηρούς
Θουκυδίδης, 460-394 π.Χ.

«Ἡ μεσότης ἐν παῖσιν ἀσφαλέστερον»

Νεοελληνική απόδοση: Ο μέσος δρόμος είναι πάντα ασφαλέστερος

Σήμερα: Το σωστό/η αλήθεια είναι στη μέση
Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ τ' ὄνειδος»

Νεοελληνική απόδοση: Καμιά δουλειά δεν είναι ντροπή,
ντροπή είναι η τεμπελιά

Σήμερα: Η δουλειά δεν έχει ντροπή
Ησίοδος

«Αβουλία γὰρ πολλὰ βλάπτονται βροτοί»
Νεοελληνική απόδοση: Οι άνθρωποι από απερισκεψία
παθαίνουν πολλές συμφορές
Σήμερα: Όποιος δεν έχει μυαλό αυτά παθαίνει
Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Πάντες οἱ ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει»
Νεοελληνική απόδοση: Όλοι οι άνθρωποι, από τη φύση τους,
επιθυμούν τη γνώση
Σήμερα: Ο άνθρωπος θέλει πάντα να μαθαίνει
Αριστοτέλης, 384-322 π.Χ.

«Ὡς χαρίεν ἔστ' ἄνθρωπος, ὅταν ἄνθρωπος ᾗ»
Νεοελληνική απόδοση: Πόσο ωραίο πλάσμα είναι ο άνθρωπος
όταν είναι άνθρωπος
Σήμερα: Πόσο ωραίο πράγμα είναι να 'ναι κανείς Άνθρωπος
Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Ἀναφαίρετον κτῆμ' ἔστι παιδεία βροτοῖς»
Νεοελληνική απόδοση: Η μόρφωση είναι αναφαίρετο απόκτημα
για τους ανθρώπους
Σήμερα: Τη μόρφωση δεν μπορείς να την αφαιρέσεις από κανέναν
Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Δαπανώμενος ἐφ' ᾧ μὴ δεῖ, ὀλίγος ἔσῃ ἐφ' ᾧ δεῖ»
Νεοελληνική απόδοση: Ξοδεύοντας τον εαυτό σου σ' αυτά
που δε χρειάζεται, δε φτάνεις γι' αυτά που πρέπει
Σήμερα: Μην ασχολείσαι με μικροπράγματα
Ισοκράτης, 436-338 π.Χ.

«Ἡ παιδεία, καθάπερ εὐδαίμων χώρα, πάντα τὰγαθὰ φέρει»
Νεοελληνική απόδοση: Η παιδεία, όπως ακριβώς μια εύφορη γη,
φέρει όλα τα καλά
Σήμερα: Από την παιδεία ξεκινάνε όλα
Σωκράτης, 469-399 π.Χ.

«Βουλευού μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα»
Νεοελληνική απόδοση: Να σχεδιάζεις χωρίς βιασύνη,
αλλά να εκτελείς γρήγορα τις αποφάσεις που παίρνεις
Σήμερα: Σκέψου το αργά, κάν' το όμως γρήγορα
Ισοκράτης, 436-338 π.Χ.

«Πειρά τοι μαθήσιος ἀρχά»
Νεοελληνική απόδοση: Η άσκηση είναι η αρχή/βάση της μάθησης
Σήμερα: Η άσκηση/προσπάθεια οδηγεί στη μάθηση
Αλκμάν, 7ος αιώνας π.Χ.

«Ἐὰν ᾗς φιλομαθής, ἔσει πολυμαθής»
Νεοελληνική απόδοση: Εάν είσαι μελετηρός, πολλά θα μάθεις
Σήμερα: Όποιος μελετά, μαθαίνει
Ισοκράτης, 436-338 π.Χ.

«Εύρησεις ζητῶν»
Νεοελληνική απόδοση: Όταν ψάχνεις, θα βρεις
Σήμερα: Όποιος ψάχνει, βρίσκει
Αριστοφάνης, 454-386 π.Χ.

«Τοιοῦτος γίγνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἷους ἂν εὖξαιο περὶ
σαυτὸν γενέσθαι τοὺς σαυτοῦ παῖδας»
Νεοελληνική απόδοση: Στους γονεῖς σου να φέρεσαι έτσι όπως
και σε σένα θα ευχόσουν να φερθούν τα παιδιά σου
**Σήμερα: Να φέρεσαι στους γονεῖς σου όπως θα 'θελες να φερθούν τα παιδιά
σου σε σένα**
Ισοκράτης, 436-338 π.Χ.

«Διδασκαλία πᾶσα καὶ πᾶσα μάθησις ἐκ προϋπαρχούσης
γίγνεται γνώσεως»
Νεοελληνική απόδοση: Κάθε διδασκαλία και κάθε μάθηση
στηρίζεται σε γνώσεις που έχουν αποκτηθεί από προηγούμενες γενεές
Σήμερα: Το παρελθόν διδάσκει
Αριστοτέλης, 384-322 π.Χ.

«Ἄμεινον ἐπαιτεῖν ἢ ἀπαίδευτον εἶναι»

Νεοελληνική απόδοση: Είναι καλύτερο να ζητιανεύει κανείς
παρά να είναι αμόρφωτος

Σήμερα: Καλύτερα ζητιάνος παρά αμόρφωτος

Αρίστιππος ο Κυρηνεύς, 435-350 π.Χ.

«Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων»

Νεοελληνική απόδοση: Ο αγράμματος άνθρωπος δε βλέπει
κι ας έχει μάτια

Σήμερα: Ο αγράμματος άνθρωπος, αν και έχει μάτια, δε βλέπει

Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Λόγος ἔργου σκιή»

Νεοελληνική απόδοση: Ο λόγος είναι σκιά του έργου

Σήμερα: (Τα) έργα (μετράνε), όχι (τα) λόγια

Δημόκριτος, 470-370 π.Χ.

«Πρῶτον τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ παιδείεις»

Νεοελληνική απόδοση: Πρώτο από τα ανθρώπινα αγαθά
είναι η μόρφωση

Σήμερα: Η μόρφωση το πρώτο αγαθό

Αντιφών, 479-400 π.Χ.

«Ἡ παιδεία εὐτυχοῦσι μὲν ἔστι κόσμος,
ἀτυχοῦσι δὲ καταφύγιον»

Νεοελληνική απόδοση: Η μόρφωση γι' αυτούς που ευτυχούν
είναι κόσμημα αλλά και για όσους ατυχούν καταφύγιο

Σήμερα: Η μόρφωση είναι παρηγοριά για τους άτυχους
Δημόκριτος, 470-370 π.Χ.

«Αἰδῶς δ' αὖ νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξερέεσθαι»

Νεοελληνική απόδοση: Είναι ντροπή ένας νέος να αμφισβητεί
τη σοφία ενός γηραιού

Σήμερα: Σεβασμός στους μεγαλύτερους
Όμηρος

«Σιγᾶν τὴν ἀλήθειαν χρυσὸν ἔστι θάπτειν»

Νεοελληνική απόδοση: Το να αποσιωπᾶς την αλήθεια
είναι σαν να θάβεις χρυσάφι

Σήμερα: Η αλήθεια λάμπει σαν το χρυσό
Πυθαγόρας, 570-495 π.Χ.

«Οὐ μετανοεῖν ἀλλὰ προνοεῖν χρὴ τὸν ἄνδρα τὸν σοφόν»

Νεοελληνική απόδοση: Ο φρόνιμος άνθρωπος δεν πρέπει να μετανοεί
αλλά να προνοεί

Σήμερα: Ο σοφός προβλέπει
Επίχαρμος, 550-457 π.Χ.

«Φίλος μὲν Πλάτων, φιλτάτη δ' ἀλήθεια»

Νεοελληνική απόδοση: Αγαπητός ο Πλάτων,
αλλά πάρα πολύ αγαπητή η αλήθεια

Σήμερα: Φίλος μὲν Πλάτων, φιλτάτη δε η αλήθεια

Αριστοτέλης, 384-322 π.Χ.

«Ὅπου ἄμιλλα ἐκεῖ καὶ νίκη»

Νεοελληνική απόδοση: Ὅπου υπάρχει συναγωνισμός,
εκεί υπάρχει και νίκη

Σήμερα: Χωρίς ἄμιλλα καμιά πρόδος

Αριστοτέλης, 384-322 π.Χ.

«Ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ»

Νεοελληνική απόδοση: Ο λόγος της αλήθειας
είναι από τη φύση του απλός

Σήμερα: Η αλήθεια είναι απλή/την καταλαβαίνουν όλοι

Αισχύλος, 525-455 π.Χ.

«Βακτηρία γάρ ἐστι παιδεία βίου»

Νεοελληνική απόδοση: Η παιδεία είναι στήριγμα στη ζωή

Σήμερα: Αυτός που ξέρει δε χάνεται

Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Τὸ εὐδαιμον τὸ ἐλεύθερον, τὸ δ' ἐλεύθερον τὸ εὐψυχον»

Νεοελληνική απόδοση: Ευτυχισμένοι είναι οι ελεύθεροι
και ελεύθεροι οι γενναίοι

Σήμερα: Η ελευθερία θέλει τόλμη

Θουκυδίδης, 460-394 π.Χ.

(Σ.Σ. «Θέλει αρετήν και τόλμην η ελευθερία», Ανδρέα Κάλβου,
1792-1867, Ωδή εις Σάμον, 4)

«Αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων»

Νεοελληνική απόδοση: Πάντα ν' αριστεύεις
και να ξεπερνάς τους άλλους

Σήμερα: Αιέν αριστεύειν

Όμηρος

«Ἐλευθέρου γάρ ἐστι τὰληθῇ λέγειν»

Νεοελληνική απόδοση: Γνώρισμα του ελεύθερου ανθρώπου
να λέει την αλήθεια

Σήμερα: Ο ελεύθερος λέει την αλήθεια

Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης»

Νεοελληνική απόδοση: Ένας είναι ο καλύτερος οiwνός,
να υπερασπίζει κανείς την πατρίδα

Σήμερα: Εις οiwνός άριστος αμύνεσθαι περί πάτρης

Έκτωρ/Όμηρος

«Οὐδὲν φίλτερον ἄλλο πάτρης»

Νεοελληνική απόδοση: Απ' την πατρίδα πιο γλυκό στον κόσμο
τίποτ' ἄλλο

Σήμερα: Η πατρίδα πάνω απ' όλα
Θέογνις ο Μεγαρεύς, 6ος αιώνας π.Χ.

«Ἡ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλο τι ἢ
εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν ἰδιώτη καὶ πόλει»

Νεοελληνική απόδοση: Η υπερβολική ελευθερία δεν μοιάζει
με τίποτε ἄλλο παρά με υπερβολική δουλεία,
καταστρέφοντας και τον πολίτη και την πόλη

**Σήμερα: Η ασυδοσία οδηγεί στην καταστροφή/Η υπερβολή οδηγεί
σε αντίθετα αποτελέσματα**
Πλάτων, 428/7-348/7 π.Χ.

«Ἀναρχίας μείζον οὐκ ἔστι κακόν»

Νεοελληνική απόδοση: Δεν υπάρχει μεγαλύτερο κακό
από την αναρχία

Σήμερα: Η αναρχία είναι κακό πράγμα
Σοφοκλής, 496-406 π.Χ.

«Οὐκ ἔᾶ με καθεύδειν τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον»

Νεοελληνική απόδοση: Δε μ' αφήνει να κοιμηθώ η νίκη του Μιλτιάδη

Σήμερα: Πρέπει να γίνω καλύτερός του
Θεμιστοκλής, 524-459 π.Χ.
(Σ.Σ. Μετά το Μαραθώνα του Μιλτιάδη είχαμε τη Σαλαμίνα
του Θεμιστοκλή)

«Μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε»

Νεοελληνική απόδοση: Πριν από το τέλος της ζωής του
να μην θεωρείς κανέναν ευτυχισμένο

Σήμερα: Μηδένα προ του τέλους μακάριζε

Σόλων, 640-560 π.Χ.

«Δρυὸς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται»

Νεοελληνική απόδοση: Όταν η βελανιδιά πέφτει όλοι οι άνδρες
γίνονται ξυλοκόποι

Σήμερα: Δρυὸς πεσούσης.../Όταν κάποιος πέσει, όλοι τον κτυπάνε

Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Ἔρδοι τις ἦν ἕκαστος εἰδείη τέχνην»

Νεοελληνική απόδοση: Ας εξασκήσει ο καθένας την τέχνη που ξέρει

Σήμερα: Ο σωστός άνθρωπος στη σωστή θέση

Αριστοφάνης, 454-386 π.Χ.

«Ἄελπτον οὐδέν»

Νεοελληνική απόδοση: Τα πάντα μπορεί να ελπίζει ο άνθρωπος

Σήμερα: Τίποτα ανέλπιστον

Αρχίλοχος, 680-645 π.Χ.

«Ἄνθρωπον ζητῶ»

Νεοελληνική απόδοση: Ψάχνω να βρω άνθρωπο

Σήμερα: Ψάχνω για Ἄνθρωπο

Διογένης ο Κυνικός, 412-323 π.Χ.

«Ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν»

Νεοελληνική απόδοση: Η γλώσσα οδήγησε πολλούς στην καταστροφή

Σήμερα: Η γλώσσα του τον κατέστρεψε

Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Φοβοῦ τὸ γῆρας· οὐ γὰρ ἔρχεται μόνον»

Νεοελληνική απόδοση: Να φοβάσαι τα γηρατειά
γιατί ποτέ δεν έρχονται μόνα τους

Σήμερα: Ου γαρ έρχεται μόνον

Ευριπίδης, 480-406 π.Χ.

«Ἦ λέγε σιγῆς τί κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε»

Νεοελληνική απόδοση: Ἦ λέγε κάτι καλύτερο από τη σιωπή
ή μη μιλάς καθόλου

Σήμερα: Αν έχεις κάτι που ν' αξίζει να πεις, πες το, αλλιώς μη μιλάς

Μένανδρος, 344-292 π.Χ.

«Βροτοῖς πέφυκε τὸν πεσόντα λακτίσαι»

Νεοελληνική απόδοση: Είναι στη φύση των ανθρώπων
να κλωτσούν αυτόν που έπεσε

Σήμερα: Τον πεσμένο όλοι τον κλωτσάνε

Αισχύλος, 525-455 π.Χ.

«Τὸ φυλάξαι τ' ἀγαθὰ χαλεπώτερον τοῦ κτήσασθαι»

Νεοελληνική απόδοση: Το να φυλάξεις τα αγαθά είναι πιο δύσκολο
από το να τα αποκτήσεις

**Σήμερα: Είναι πιο δύσκολο να κρατήσεις αυτά που έχεις
παρά να τ' αποκτήσεις**

Δημοσθένης, 384-322 π.Χ.

«Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία,
οὐ σοφία φαίνεται»

Νεοελληνική απόδοση: Κάθε επιστήμη χωρίς την αρετή
(των επιστημόνων) φαίνεται να είναι πανουργία και όχι σοφία

**Σήμερα: Η επιστήμη είναι σοφία όταν υπηρετείται
από ενάρετους επιστήμονες, ειδάλλως είναι απάτη**

Πλάτων, 428/7-348/7 π.Χ.

«Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει»

Βιβλιογραφία

Α. ΠΗΓΕΣ

Αρχαίοι Έλληνες Συγγραφείς

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ, *Σφήκες*, (μτφρ.) Ρούσσος Τ., σειρά Αρχαία Ελληνική Γραμματεία,

Εκδόσεις Κάκτος, Αθήνα 1992.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, *Άπαντα*, τόμ. 1-14, (μτφρ.) Φιλολογική Ομάδα Κάκτου, σειρά Αρχαία Ελληνική

Γραμματεία, Εκδόσεις Κάκτος, Αθήνα 1994.

ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΛΑΕΡΤΙΟΣ, *Βίοι Φιλοσόφων*, τόμ. 1-4, (μτφρ.) Φιλολογική Ομάδα Κάκτου, σειρά Αρχαία

Ελληνική Γραμματεία, Εκδόσεις Κάκτος, Αθήνα 1994.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ, *Ιστορία*, τόμ. Α' και Β', (μτφρ.) Φιλολογική Ομάδα Κάκτου, σειρά Αρχαία Ελληνική

Γραμματεία, Εκδόσεις Κάκτος, Αθήνα 1992.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, *Λόγοι*, τόμοι Α' - Ζ', (μτφρ.) Θεοδωράτος Σ. Χ., Εκδόσεις Γεωργιάδη - Ελληνική

Αγωγή, Αθήνα x.x.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, *Άπαντα*, τόμοι Α' - ΙΓ', (μτφρ.) Κονδυλάκης Ι., Εκδόσεις Γεωργιάδη - Ελληνική

Αγωγή, Αθήνα x.x.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ, *Δύσκολος*, (μτφρ.) Ρούσσος Τ., σειρά Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Εκδόσεις

Κάκτος, Αθήνα 1993.

_____, *Επιτρέποντες* (μτφρ.) Ρούσσος Τ., σειρά Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Εκδόσεις

Κάκτος, Αθήνα 1992.

_____, *Σαμία*, (μτφρ.) Ρούσσος Τ., σειρά Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Εκδόσεις Κάκτος,

Αθήνα 1992.

ΟΜΗΡΟΣ, *Ιλιάς*, (μτφρ.) Δούκας Κ., Εκδόσεις Γεωργιάδη - Ελληνική Αγωγή, Αθήνα 2000.

_____, *Οδύσσεια*, (μτφρ.) Δούκας Κ., Εκδόσεις Γεωργιάδη - Ελληνική Αγωγή, Αθήνα 2002.

ΠΛΑΤΩΝΑΣ, *Μενέξενος*, (μτφρ.) Περδικίδης Ορ., σειρά Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Εκδόσεις

Κάκτος, Αθήνα 1993.

_____, *Πρωταγόρας*, (μτφρ.) Περδικίδης Ορ., σειρά Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Εκδόσεις

Κάκτος, Αθήνα 1993.

B. ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

I. Μελέτες, Συγγράμματα, Λεξικά

ΑΓΓΕΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, *Η φυλετική συνέχεια των Ελλήνων από την προϊστορία μέχρι σήμερα*, Εκδόσεις Γεωργιάδη – Ελληνική Αγωγή, Αθήνα 2009.

ΑΝΤΩΝΑΚΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Α., *Έλληνες αεί εσμέν (Είμαστε πάντα Έλληνες)*, Εκδόσεις Κάδμος, Θεσσαλονίκη 2007.

BAKER D. S., *Αρχαίες Ελληνικές Παροιμίες*, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα 1998.

ΚΕΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, *Λεξιλογικές Ασκήσεις*, Εκδόσεις Μαλλιάρης – Παιδεία, Αθήνα 1990².

LESKY ALBIN, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*, (μτφρ.) Τσοπανάκης Αγ. Γ., Εκδοτικός Οίκος Αφοί Κυριακίδη Α.Ε., Θεσσαλονίκη 1983⁵.

ΜΕΓΑΠΑΝΟΥ ΑΜΑΛΙΑ, *Πρόσωπα και άλλα κύρια ονόματα, μυθολογικά - ιστορικά έως τον 1ο μ.Χ. αιώνα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας*, (επιμ.) Κυριαζάκου Β., Μουσείο Μπενάκη, Εκδόσεις Έναστρον, Αθήνα 2006.

ΝΕΩΤΕΡΟΝ Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν «*Ηλίου*», τόμ. «*Το Αρχαίο Ελληνικό Πνεύμα*», Εκδόσεις Ήλιος, Αθήνα κ.κ.

WACHSMUTH CURT – HENSE OTTO, *Ioannis Stobaei, Anthologium*, Apud Weidmannos, Berolini 1884.

II. Ηλεκτρονική Βιβλιογραφία

www.gnomikologikon.gr

www.mousa.gr

www.rhta.com

www.apofthegmata.gr

Πάρμε Πύλασο...
Πάρμε ψηλά... Πάρμε δυνατά...
Πάρμε Πανεπιστήμιο...!

Φροντιστήρια
ΠΗΓΑΣΟΣ

ΠΡΟΤΥΠΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΛΥΚΕΙΟΥ - ΕΠΑ.Λ - ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Θέμιδος 1, Μαρούσι
Πλατεία ηλεκτρικού σταθμού

t 210 80.22.751
210 80.53.315

s www.kep.gr
m epigasos@otenet.gr

